

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
2.5.2022

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

E-mail kirjaamo.vm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 25.3.2022, VN/2536/2021, VM026:00/2021

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VEROTUSTIETOJEN JULKISUUDESTA JA SALASSAPIDOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että tuloverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa myös verotuksen päättymisen jälkeen tehdyt muutokset verotukseen tulisivat julkisiksi. Muuttuneet verotustiedot olisivat julkisia samassa laajuudessa kuin säännönmukaisen verotuksen tiedot nykyään lukuun ottamatta ennakoiden yhteismäärää koskevaa tietoa, joka poistettaisiin kokonaan tuloverotuksen julkisista tiedoista. Muuttuneet tiedot tulisivat julkisiksi pääsääntöisesti verotuksen muuttamista koskevan päätöksen tekemistä seuraavan kuukauden aikana. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2024 ja sitä sovellettaisiin verotustietoihin tuloverotuksessa verovuodesta 2022 alkaen ja kiinteistöverotuksessa vuodesta 2023 alkaen.

Esityksen taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmakirjaus. Esityksen tavoitteena on, että verotuksen valmistumisen jälkeen tehtyjen muutosten huomioiminen julkisissa tiedoissa parantaisi julkisten tietojen laatua, edistäisi henkilötietojen suojan parempaa toteutumista ja lisäisi verovelvollisten oikeusturvaa. Muutosverotuksen tietojen julkistamisen toisena tavoitteena on edistää harmaan talouden torjuntaa. Tieto siitä, että esimerkiksi verotarkastuksen perusteella verotuksen oikaisulla verovelvollisen tuloon lisätty tulo näkyisi verotuksen julkisissa tiedoissa verotettavan tulon ja veron määrän lisääntymisenä, saattaisi esitysluonnoksen mukaan ehkäistä ryhtymistä harmaan talouden toimintaan.

Esityksessä kaavailtu laaja verotietojen julkisuus ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa ei Veronmaksajain Keskusliiton näkemyksen mukaan paranna tilannetta nykyisestä. Päinvastoin, uusi julkinen tieto verotuksessa tehdyistä muutoksista johtaisi uudenlaisten virheellisten tietojen julkaisemiseen.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää esityksen taustalla olevia tavoitteita sinänsä kannatettavina. Verotietojen nykymuotoinen julkisuus on tärkeä osa avointa keskustelua suomalaisesta verojärjestelmästä, hyvinvoinnin ja taloudellisen vaikutusvallan jakautumisesta sekä toisaalta verotaakan jakautumisesta. On myös totta, että verotietojen julkisuuden rajaaminen vain säännönmukaisen verotuksen tietoihin on johtanut siihen, että julkiset verotiedot sisältävät virheellistä tietoa.

Toisin kuin säännönmukaisessa verotuksessa, verotuksen oikaisutilanteisiin liittyy usein erimielisyyttä oikeasta tulkinnasta ja niin verovelvollinen kuin Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkökin saattavat valittaa verotuksen oikaisua koskevasta päätöksestä. Käytäntö on myös osoittanut, että Verohallinnon tehdessä oikaisuja verotukseen esimerkiksi verotarkastuksen tai vertailutiedon perusteella, tapahtuu valitettavasti edelleen selviä ylilyöntejä ja virheitä. Ei ole lainkaan tavatonta, että verotarkastuksen myötä tehtyjä verotuksen oikaisuja myöhemmin kumotaan joko kokonaan tai osittain oikaisulautakunnan tai hallinto-oikeuden ratkaisulla. Verovelvollisen oikeusturvaa ei millään lailla paranna se, että keskeneräisten veroriitojen välivaiheen ratkaisut tulisivat julkisiksi ennen aikaisesti. Esitysluonnoksessa selostettujen tavoitteiden ei muutenkaan voida katsoa edellyttävän potentiaalisesti virheellisten ja edelleen kiistanalaisten verotuspäätösten lopputulosten julkistamista.

Muutosverotustietojen ennen aikainen julkisuus olisi omiaan luomaan täysin uudenlaista julkista verokeskustelua ja spekulointia oikaisujen syistä, mitä ilmeisesti esitysluonnoksen perustelujen mukaan tavoitellaankin. Ajatuksena on, että jo tieto verotuksen oikaisujen julkisuudesta toimisi pelotteena ja ehkäisi harmaan talouden toimintaa. Kun olennaiset laiminlyönnit verotuksessa johtavat rikosprosessiin, jossa käsittely on julkista, on kuitenkin epäselvää, kehen ehdotetun muutoksen negatiiviset vaikutukset todellisuudessa kohdistuvat. Julkisuus ei kohdistuisi vain veronkiertäjiin, vaan myös tavallisiin kansalaisiin. Arvattavasti julkisuuteen tultaisiin kaivamaan erityisesti julkisuuden henkilöiden ja poliitikkojen verotuksen muutoksia, joissa taustalla voi olla verovelvoitteiden laiminlyöntien sijaan täysin inhimillisiä väärinkäsityksiä, tulkintaerimielisyyksiä tai jopa selviä Verohallinnon virheitä. Jos aidosti halutaan tavoitella sitä, että julkistettavat verotiedot sisältävät mahdollisimman oikeaa ja paikkansapitävää tietoa, tulisi julkistamisen kanssa odottaa päätösten lainvoimaisuutta. Vasta tällöin on tiedossa, jollei ehdoton, vähintäänkin prosessuaalinen totuus asiassa.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää ehdotusta muutettavan niin, että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet verotustiedot olisivat julkisia vasta kun valitusaika on umpeutunut eli päätösten saatua lainvoiman.

Ehdotetun muutoksen myötä julkisiin verotietoihin kuuluisivat sekä säännönmukaisen verotuksen tiedot, että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet tiedot. Jos verovelvollisen verovuoden verotukseen olisi tehty muutoksia useampaan kertaan, näkyisivät julkisissa verotiedoissa kaikki muutokset. Esitysluonnoksesta saa käsityksen, että julkiseksi jäisi jokainen välivaiheen päätös ennen viimeistä ja lopullista verotuspäätöstä. Perusteluissa ei kuitenkaan selosteta, miksi välivaiheen muutosten julkiseksi jääminen on tarpeen. Veronmaksajain Keskusliiton käsityksen mukaan on vähintäänkin kyseenalaista, parantaako esitetty muutos tässä muodossa verovelvollisten henkilötietojen suojaa, kun julkisista verotiedoista voi päätellä esimerkiksi vireillä olleen veroriidan ja sen taloudellisen merkityksen verovelvolliselle sen lisäksi, että välivaiheen päätösten julkiset tiedot voivat myöhemmin osoittautua virheellisiksi.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että julkisista verotiedoista poistettaisiin tiedot niistä verotuspäätöksistä, joihin myöhemmällä päätöksellä on tehty muutoksia.

Muutosverotustietojen julkiseksi tulon ajankohta on esitysluonnoksessa määritelty ver-
raten avoimesti: "Verotuksen muuttamista koskevassa päätöksessä muuttuneet tiedot
tulevat julkiseksi Verohallinnon päätöksen tekemistä seuraavan kuukauden aikana".
Säännönmukaisen verotuksen tiedot tulevat julkisiksi verovuotta seuraavan kalenteri-
vuoden marraskuun alussa. Jo nykyisin säännös on saanut Verohallinnon tulkintakäy-
tännössä melko väljän merkityksen: vuonna 2021 marraskuun 10. päivä katsottiin vielä
täyttävän lain sanamuodon edellytykset. Veronmaksajain Keskusliitto huomauttaa, että
julkiseksi tulon ajankohtaa ei tulisi määritellä nykyistä sääntelyä väljemmin vaan en-
nemmin pyrkiä täsmällisempään ilmaisuun. Julkiseksi tulon ajankohta ei voi olla riip-
puvainen viranomaisen harkinnasta. Veronmaksajain Keskusliitto esittääkin, että muu-
tosverotustietojen julkiseksi tulon ajankohdasta säädetään täsmällisemmin, määrittele-
mällä niiden tulevan julkiseksi esimerkiksi Verohallinnon päätöksen lainvoimaiseksi
tulemista seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä.

**Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että muuttuneiden verotustie-
tojen julkiseksi tulon ajankohdasta säädetään esitysluonnoksessa
esitettyä täsmällisemmin.**

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Kati Malinen
lakiasiainjohtaja